

Norra Solberga kyrka

57.7215, 14.8429

Norra Solberga nya kyrka uppfördes eftersom den gamla kyrkan i slutet av 1800-talet inte rymde den växande församlingen och dessutom var i dåligt skick. Taket läckte vid regn och stormiga dagar blåste rätt in i kyrkan. Sista tiden innan man flyttade över till den nybyggda kyrkan fick man hålla gudstjänsterna i sockenstugan.

Ett första ritningsförslag till den nya kyrkan gjordes 1894 av Fredrik Sundbärg som var stadsarkitekt i Jönköping, i form av en nygotisk kyrka med ett brett västparti. Förslaget ansågs dock för dyrt och i stället fick Eksjö-arkitekten Carl Pettersson församlingens uppdrag att rita en kyrka liknande Vallsjö nya kyrka i Sävsjö.

Gustav Pettersson på Överintendentsämbetet i Stockholm, som ritat just denna kyrka kontrollerade och godkände ritningarna.

Utförandet förenklades dock något för att få ner kostnaderna.

Man hade tre platser att välja på för utförandet av den nya kyrkan. Släthult, Hult samt på den gamla kyrkplatsen, och det blev också här man lät uppföra kyrkan. Men inte utan motstånd. Det blev till slut Kungen som själv fick träda in och besluta om var kyrkan skulle byggas.

Byggmästare Marcus Pettersson som var bosatt i socknen, och som något år tidigare avslutat bygget av Lommaryds kyrka, vann anbudet om att få bygga kyrkan. Det visade sig dock i slutändan att kostnaderna vida överskred hans beräkningar, och han tvingades i kornkurs. Han fullföljde dock arbetet, men efter att bygget var klart emigrerade han med sin familj till USA, och återvände aldrig till Sverige.

Kyrkan som byggdes av röd granit från området kring Norra Solberga, kunde så invigas den 9 februari 1902.

En donation från grosshandlare Fredrik Löwenadler, ägare till Anneberg, bekostade de tre korfönstren som utfördes av Reinhold Callmander, ägare till Svenska Glasmåleri AB i Göteborg. Denne har även lämnat förslag på det rika jugendmönstret på valvbågen.

Callmander hade efter studier vid Konstakademin lärt sig glasmåleri på kontinenten, och var efter hemkomsten med om att grunda Valands konstkola i Göteborg.

Altarkrucifixet har snidats av skulptören Carl Hyllengren i Sundbyberg, efter rekommendation av arkitekt Pettersson.

Stora delar av inredningen har levererats av Vaggeryds träförädlings AB.

Altartavlan som nu hänger under västra orgelläktaren är från gamla kyrkan och har målats år 1741 av den tyske konstnären Daniel Meyer. Han hade invandrat från Danzig och antagits som mästare i Norrköping efter att vistats en tid hos målaren Johan Kinnerus i Jönköping.

Gamla kyrkans läktarbröstmålningar hänger numera under västra respektive norra orgelläktaren i nya kyrkan och framställer de tolv lärjungarna samt Moses, Aron, Abraham och Noa.

På södra sidoläktaren hänger begravningsvapen över släkterna Stiernspetz, Sabelfeldt och von Gerdtén.

I taket ser vi nationalromantiskt snidade bjälkändar i form av drakhuvuden.

Under norra orgelläktaren hänger en bonad, tillverkad 1973 av Jönköpings Läns Hemslojd. Bonaden har namnet "Chorus", vilket anspelar på att kören oftast har sin plats här.

Orgeln på norra sidoläktaren byggdes 1836 av dåvarande klockaren i församlingen Nils Ahlstrand, utifrån en mekanisk piporgel som han anskaffat från Sunds kyrka i Östergötland. Orgeln fanns tidigare i den gamla kyrkan, och efter att ha varit stum i många år renoverades den i början av 1970-talet.

1998 fick kyrkan sin nuvarande huvudorgel byggd av Åkerman & Lunds Orgelbyggeri i Knivsta norr om Stockholm, efter ritningar av orgelkonsulten Carl-Gustaf Lewenhaupt.

Orgeln kan drivas med hjälp av fyra stora kilbälgar som upptar ett par våningar av tornrummet.

Källor:

Pdf: "Norra Solberga nya kyrka - Kulturhistorisk karaktärisering och bedömning". Jönköpings Läns Museum 2006. Jonas Haas.

Häfte: "Norra Solberga kyrkor". Harald Anneli 1987.

Häfte: "Norra Solberga kyrkor". Robin Gullbrandsson 2016. ISBN 978-91-7962-162-7

Bok: "Kyrkor i Jönköpings län. Del 2". Ulf Vibeke 1986. ISBN 91-970744-1-1